

Femmes for Freedom

Defending Girls and Women's Rights

Den Haag, 12 mei 2023

Reactie Stichting Femmes for Freedom (FFF) op het voorstel tot wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap (RNW)

Inleiding

1. In het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' staat dat het automatisme wordt herzien waarbij Nederlanders met een meervoudige nationaliteit na langdurig verblijf buiten het grondgebied van de Europese Unie het Nederlanderschap verliezen. Voor hen wordt het gemakkelijker het Nederlanderschap te behouden naast hun andere nationaliteit of, voor degenen die het na 1 april 2003 verloren, te herkrijgen.

2. Het wetsvoorstel maakt het automatisch verlies van nationaliteit door langdurig verblijf buiten de EU iets minder makkelijk en automatisch, daar het de mogelijkheid introduceert het automatisch verlies permanent te voorkomen door eenmalig een identiteitsdocument of een verklaring van Nederlanderschap aan te vragen. Daarnaast introduceert het een optiemogelijkheid om het Nederlanderschap te herkrijgen, voor een periode van twee jaar na het in werking treden van de wetswijziging.

Visie van Femmes for Freedom (FFF)

Algemeen

3. FFF is van mening dat de wetswijziging weliswaar een lichte verbetering van de huidige situatie is, maar dat deze onvoldoende is, daar het automatisch verlies van Nederlanderschap op grond van langdurig verblijf in het buitenland mogelijk en waarschijnlijk blijft.

4. Het automatisme van het verlies van nationaliteit is in strijd met artikel 7 van het Europees Verdrag inzake Nationaliteit (EVN), dat een limitatieve opsomming kent van redenen waarom iemand zijn nationaliteit kan verliezen. Daarbij wordt wel het ontbreken van een band met het betreffende land genoemd, maar niet een automatisch verlies als gevolg van het verstrijken van tijd. De in artikel 6 lid 1p opgenomen mogelijkheid tot herkrijging is in de visie van FFF onvoldoende om de strijdigheid met het EVN teniet te doen; het gaat immers om herkrijging, de nationaliteit gaat wel degelijk eerst verloren, hetgeen strijdig is met het EVN. In het voorstel tot wijziging van de RWN is expliciet besloten dit probleem niet op te lossen. FFF vindt het niet acceptabel dat de Nederlandse wet strijdig blijft met het EVN.

5. De overige argumenten tegen automatisch verlies op grond van langdurig verblijf elders zijn bekend en onder meer in een rapport van de nationale ombudsman uit 2016 al naar voren gebracht. Burgers zijn hier niet van op de hoogte, verliezen zonder dat zij het weten en tegen hun

Femmes for Freedom

Defending Girls and Women's Rights

wil de nationaliteit. De nationale ombudsman adviseerde in 2016 al: "Voorkom dat mensen tegen hun wil en zonder het te weten hun Nederlanderschap verliezen. Zorg ervoor dat mensen bij wie dit gebeurd is een mogelijkheid van herstel krijgen. Voorkom dat mensen onevenredige inspanningen hoeven te doen om hun Nederlanderschap te behouden." Dit is blijkens de MvT overwogen, maar men heeft besloten het principiële probleem niet aan te pakken.

Nederlandse vrouwen die onvrijwillig langdurig in herkomstlanden verblijven.

6. Voor de doelgroep van FFF - vrouwen uit migrantengemeenschappen, met vaak ook de nationaliteit van het oorsprongland - is het probleem extra groot. Los van wat men denkt en wat hierboven gezegd is over het automatisch verlies van nationaliteit, gaat dit automatisch verlies uit van vrijwillig verblijf in het buitenland. Achterlating, waarbij de man zijn vrouw en/of kinderen, tegen hun zin naar het oorsprongland terugbrengt, brengt een onvrijwillig verblijf in een land met zich mee, waar vrouwen- en kinderrechten vaak niet gerespecteerd worden. Vrouwen en kinderen met de Nederlandse nationaliteit worden in de praktijk verkocht en/of opgesloten, gedwongen uitgehuwelijkt, verkeren in huwelijkse gevangenschap, mishandeld, etc. Mede als gevolg van de strijd van FFF heeft de Nederlandse regering al eerder maatregelen genomen (zoals de instelling van het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating), omdat in de praktijk bleek dat deze personen, zelfs als het hun lukte zich bij een Nederlandse ambassade te melden, geen of onvoldoende hulp bij terugkeer kregen (bijvoorbeeld omdat minderjarigen geen reisdocument konden krijgen zonder toestemming van hun ouders, die hen juist ontvoerd hadden). FFF is dankbaar voor deze maatregelen, maar betreurt het dat nu wederom bij de wijziging van de RWN geen rekening gehouden wordt met onvrijwillig verblijf in het buitenland. Men zou kunnen aanvoeren dat een onvrijwillig verblijf in het buitenland van 13 jaar zonder dat men zich tot een ambassade kan wenden onwaarschijnlijk is. Het antwoord hierop is: helaas is dit in het geheel niet onwaarschijnlijk. Vrouwen/kinderen worden helaas regelmatig in erbarmelijke omstandigheden achtergelaten en opgesloten. De verantwoordelijke instanties in Nederland doen soms in het geheel geen onderzoek of vinden het moeilijk onderzoek te doen naar omstandigheden waaronder minderjarigen in Nederland plotseling van school en uit Nederland verdwijnen. Recent heeft FFF de zaak op moeten nemen van een Nederlandse vrouw die 19 jaar in Afghanistan is opgesloten geweest en pas recent heeft kunnen vluchten. Haar werd na haar vlucht een Nederlands paspoort geweigerd, waardoor ze levensgevaar kwam te verkeren. Gelukkig - en FFF is hier oprecht dankbaar voor - heeft op aandringen van FFF de overheid alsnog een reisdocument beloofd, en lijkt het goed af te lopen, maar dit had ook anders kunnen lopen. Kortom, het automatisch verlies van Nederlanderschap leidt voor vrouwen die onvrijwillig in het land van herkomst verblijven tot een levensgevaarlijke situatie. Een vrouw die ontsnapt in een land waar vrouwen weinig rechten hebben, heeft niet de tijd om rustig af te wachten of de Nederlandse overheid bereid is haar naar Nederland terug te laten reizen en/of de nationaliteit terug te geven.

Strijdigheid met internationale verdragen

Femmes for Freedom

Defending Girls and Women's Rights

7. Door geen rekening met deze situatie te houden, brengt Nederland vrouwen in gevaar en handelt het in strijd met internationale verdragen en overeenkomsten, zoals het EU-handvest van de grondrechten, het EVRM en met internationale verdragen inzake de rechten van vrouwen, zoals CEDAW en de Istanbul-conventie. De wet zou hier aandacht aan moeten besteden. Bij voorkeur zou er geen automatisch verlies van Nederlanderschap op moeten treden bij langdurig verblijf in het buitenland; indien onvermijdelijk is dat dit toch gebeurt, moet een artikel worden opgenomen, dat als een persoon aannemelijk kan maken dat het verblijf onvrijwillig was, deze persoon het Nederlanderschap herkrijgt, en dat deze persoon een tijdelijk reisdocument kan krijgen om in Nederland het resultaat van een verzoek om herkrijging af te wachten.

Situatie minderjarigen

8. Interessant is dat m.b.t. Artikel I onder 3 blijkt de MvT wel degelijk nagedacht is over het ongewenste verlies van nationaliteit voor minderjarigen als gevolg van het verlies van nationaliteit door de wettelijk vertegenwoordiger, waarbij gevallen bekend zijn, zo stelt de MvT, dat dit gebeurde om de minderjarige te schaden. Het is een goede zaak dat hierover nagedacht wordt, maar het is FFF niet duidelijk waarom - als bekend is dat ouders in sommige gevallen hun kinderen opzettelijk schaden - daar geen verdere consequenties uit getrokken worden. Er zijn helaas voldoende gevallen bekend waarbij ouders hun kinderen op mensonterende wijze behandelen in het oorsprongland. Ook hier geldt dat een minderjarige met ook een andere nationaliteit niet automatisch de Nederlandse nationaliteit zou moeten verliezen, of - wanneer besloten wordt dat automatisch verlies wettelijk geregeld wordt - conform hierboven gesteld op eenvoudige wijze het Nederlanderschap zou moeten kunnen herkrijgen, en het resultaat van deze procedure in Nederland zou moeten kunnen afwachten. Ook hier geldt dat minderjarigen (of inmiddels meerderjarig geworden personen) in levensgevaarlijke situaties in hun oorsprongland kunnen komen te verkeren wanneer zij ontsnappen. Nederland heeft voor hen dezelfde verantwoordelijkheid als hierboven voor meerderjarigen is aangegeven, en handelt in strijd met genoemde verdragen indien het die verantwoordelijkheid niet nakomt.

Shirin Musa

Directeur Femmes Freedom

www.femmesforfreedom.com

Femmes for Freedom

Defending Girls and Women's Rights

